

## Streszczenie Planu Urządzenia Lasu na lata 2012 – 2021 r.

### Nadleśnictwo Sarbia

#### **I. Dane ogólne o nadleśnictwie**

Nadleśnictwo Sarbia położone jest w województwie wielkopolskim w powiatach: chodzieskim, czarnkowsko - trzcianeckim, obornickim, i pilskim.

Wg stanu na dzień 31.12.2003 r. Nadleśnictwo składa się z dwóch obrębów leśnych:

- Obręb Sarbia o pow. 9 454,64 ha położony na terenie:
  - ❖ 3 powiatów (chodzieski, czarnkowsko-trzcianecki, pilski),
  - ❖ 3 gmin (Chodzież, Czarnków, Ujście),
  - ❖ 2 miast (Czarnków, Ujście).
- Obręb Wyszyny o pow. 10 426,27 ha położony na terenie:
  - ❖ 3 powiatów (chodzieski, czarnkowsko-trzcianecki, obornicki),
  - ❖ 5 gmin (Budzyń, Chodzież, Czarnków, Połajewo, Ryczywół).

Ogółem nadleśnictwo położone jest na terenie 4 powiatów, 2 miast i 6 gmin, składa się z 97 kompleksów leśnych o łącznej powierzchni 19 880,91 ha. Powierzchnia leśna wynosi 18 716,84 ha, powierzchnia gruntów związanych z gospodarką leśną – 576,31 ha, natomiast powierzchnia nieleśna wynosi 587,76 ha. Zasięg terytorialny nadleśnictwa wynosi 453,90 km<sup>2</sup>.

Lesistość wynosi 44,66 %.

#### **II. Podział administracyjny**

Nadleśnictwo Sarbia w aktualnej strukturze administracyjnej istnieje od 1 stycznia 2012 roku.

W skład Obrębu Sarbia wchodzi 5 leśnictw:

- Leśnictwo Ciszę,
- Leśnictwo Gołepole,
- Leśnictwo Jabłonowo,
- Leśnictwo Jabłonówko,
- Leśnictwo Kruszewo.

Obręb Wyszyny tworzy 6 leśnictw:

- Leśnictwo Jacewko,
- Leśnictwo Drzązgowo,
- Leśnictwo Nówki,
- Leśnictwo Szklarnia,
- Leśnictwo Gębice,
- Leśnictwo Huta.

### **III. Charakterystyka geologiczna.**

Rzeźba terenu na obszarze nadleśnictwa jest wynikiem działania lodowca podczas zlodowacenia bałtyckiego stadiału poznańskiego, jak i procesów po ustąpieniu lodowca. Na terenie nadleśnictwa ciągnie się pas moreny dennej w okolicach Sarbii, Gębic, Białężyna, Huty i Brzeźna przechodzącej w okolicach Śmieszkowa w pagórkowaty teren moreny czołowej.

### **IV. Warunki klimatyczne**

Nadleśnictwo Sarbia znajduje się w północno-zachodniej części XV Środkowowielkopolskiego regionu klimatycznego. Obszar ten charakteryzuje się wiatrami wiejącymi z zachodu i południowego – zachodu, a średnia prędkość wiejących wiatrów wynosi 2,8 m/s. W ostatnim dziesięcioleciu działalność wiatru spowodowała uszkodzenia w drzewostanach. W roku 2009 i 2010 dwukrotnie odnotowano ostatnie szkody spowodowane działalnością huraganów.

Na obszarze Nadleśnictwa Sarbia średnia roczna suma opadów wyniosła 541 mm, a średnia roczna temperatura powietrza wyniosła 8,9°C. Długość okresu wegetacyjnego to 219 dni.

### **V. Rejonizacja przyrodniczo – leśna**

Nadleśnictwo Sarbia położone jest w Krainie Wielkopolsko - Pomorskiej (III), na terenie dwóch dzielnic. Dzielniczy Kotliny Gorzowskiej (III.4) i Mezoregionu Puszczy Noteckiej oraz Dzielniczy Wielkopolsko – Kujawskiej (III.7) i Mezoregionu Pojezierza Wielkopolskiego (III.7.b)

### **VI. Charakterystyka drzewostanów**

**1) Przeciętna zasobność** – 232 m<sup>3</sup>/ha

**2) Przeciętny wiek** – 57 lat

**3) Przeciętny roczny przyrost** – 51,35 m<sup>3</sup>/ha

**4) Charakterystyka siedlisk**

Lasy Nadleśnictwa Sarbia charakteryzują się następującym udziałem procentowym typów siedliskowych:

- siedliska borowe – 95,2%,

- siedliska lasowe – 4,3%,

- olsy – 0,5%.

**5) Stopień niezgodności siedlisk**

Powierzchnia siedlisk zniekształconych wynosi 2039,02 ha, co stanowi 10,93% powierzchni leśnej nadleśnictwa. Siedliska zdegradowane nie występują.

## **6) Skład gatunkowy**

Głównym panującym gatunkiem lasotwórczym jest sosna, która tworzy monolityczne drzewostany. Ponadto gatunkami współpanującymi lub w niewielkiej ilości panującymi są: brzoza, dąb, buk, olcha i jesion. Jest to jednak tylko kilka procent. W warunkach naturalnych nadleśnictwa najbardziej właściwe są drzewostany sosnowe z niewielkim udziałem dęba, buka, i brzozy.

## **VII. Gospodarka leśna**

Podstawą prowadzenia gospodarki leśnej w bieżącym okresie jest plan urządzania lasu opracowany na okres 2012-2021 r. przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Poznaniu. Trwałe i zróżnicowanie zagospodarowania lasu jako zarządzanie i użytkowanie terenów leśnych prowadzi się wg planu urządzania lasu, w sposób, który zapewnia utrzymanie ich różnorodności biologicznej, produktywności, zdolności regeneracyjnych, żywotności, właściwych funkcji ekologicznych, ekonomicznych i socjalnych.

### **1. Przyjęte wieki rębności:**

- Db, Js, Wz – 140 lat;
- Bk – 110 lat;
- So, Md, Dg, Kl, Jw – 100 lat;
- Św, Brz, Ol, GB, AK – 80 lat;
- Os, Ol odr – 60 lat,
- Tp, Olsz, Wb – 40 lat.

### **2. Pozyskanie drewna**

Wielkość użytkowania rębego na terenie Nadleśnictwa Sarbia jest wynikiem analizy lokalizacji cięć rębnych, uwzględniającej ład przestrzenny i czasowy oraz przyrodnicze i ekologiczne aspekty wielofunkcyjnej gospodarki leśnej. Dzięki temu prowadzona jest racjonalna i zrównoważona gospodarka leśna.

Wielkość pozyskania przyjęta i zatwierdzona przez Ministra Środowiska na okres 2012-2021 wynosi:

- Użytkowanie rębne – 436511m<sup>3</sup>;
- Użytkowanie przedrębne – 460800m<sup>3</sup>.

#### 4. Pielęgnowanie lasu

Pielęgnowanie lasu wykonuje się stosując następujące zabiegi:

- pielęgnowanie gleby,
- czyszczenia wczesne,
- czyszczenia późne.

**Pielęgnowanie gleby** wykonuje się na żyzniejszych glebach, gdzie roślinność po usunięciu drzewostanu oraz w wyniku otrzymania pełnego naświetlenia bujnie się rozwija.

W ramach **czyszczeń wczesnych** usuwa się zbędne naloty gatunków lekkonasiennych, reguluje się skład gatunkowy, równocześnie prowadzi się redukcję ilości drzew na powierzchni oraz usuwa drzewa wadliwe lub opanowane przez szkodliwe owady i grzyby. Łączna powierzchnia projektowanych czyszczeń wczesnych wynosi 2006,95 ha.

Do głównych zadań **czyszczeń późnych** należy kształtowanie młodnika pod kątem jego właściwego składu gatunkowego i prawidłowej struktury. Należy usuwać drzewa wadliwe, szkodliwe dla otoczenia i opanowane przez grzyby i owady. Zadbąć należy również o właściwą stopniową redukcję ilości drzew.

#### 5. Gospodarka nasienna

Nadleśnictwo opiera się głównie na własnej bazie nasiennej pozyskując nasiona na potrzeby szkółkarskie z gospodarczych drzewostanów nasiennych. Na terenie nadleśnictwa zaewidencjonowano 35 zarejestrowanych upraw pochodnych o łącznej powierzchni 116,11 ha. Nadleśnictwo posiada plantacyjną uprawę sosny o pow. 15,27 ha oraz jedno drzewo doborowe – sosnę, które jest wpisane do **Rejestru Leśnego Materiału Podstawowego Lasów Państwowych** oraz do **Krajowego Rejestru Biura Nasiennictwa Leśnego**.

#### VIII. Ochrona przyrody

Na terenie Nadleśnictwa Sarbia znajduje się jeden florystyczny rezerwat przyrody o leśnym typie środowiska. Rezerwat przyrody „**Źródlika Flinty**” znajduje się na terenie obrębu Wyszyny, gmina Czarnków i gmina Budzyń; leśnictwo Szklarnia. Przedmiotem ochrony jest obszar wód, łąk, i lasów o powierzchni 44,83 ha. Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych obszaru źródłiskowego rzeki Flinty. Rezerwat utworzono w 1998 r. na podstawie Rozporządzenia Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 21 grudnia 1998 r. Do niedawna osobliwości faunistyczne rezerwatu bóbr europejski (*Castor fiber*) i wilk (*Canis lupus*), dziś występują powszechnie na terenie

całego nadleśnictwa. Na ciekach wodnych widać działalność bobrów, a w kompleksach leśnych coraz częściej widać oznaki bytowania, jak i same wilki. Nadleśnictwa Sarbia posiada pomniki przyrody w formie pojedynczych drzew, grup drzew, a także aleję bukową. Są to przede wszystkim starsze i okazałych rozmiarów drzewa takich gatunków jak: buk zwyczajny, dąb szypułkowy, dąb bezszypułkowy i sosna zwyczajna. Na terenie nadleśnictwa jest ich w sumie 43 sztuki oraz aleja bukowa w części będąca poza obszarem leśnym. W całej alei rośnie 416 sztuk. Na terenie nadleśnictwa występują obszary o statusie użytków ekologicznych o powierzchni 62,73 ha.

Są to:

- obszary torfowisk o pow. 29,07 ha położonych w wsi Niewiemko, gmina Budzyń, leśnictwo Nówki i Szklarnia;
- obszar bagien o pow. 33,66 ha położonych we wsi Wyszynki, gmina Budzyń, leśnictwo Nówki i Szklarnia.

## **IX. Ochrona lasu**

Lasy Nadleśnictwa Sarbia ze względu na swój jednogatunkowy charakter znajdują się w strefie stałego zagrożenia ze strony szkodliwych owadów. Obecnie nie występują większe obszary zagrożone masowym występowaniem szkodników pierwotnych. Lokalnie występuje brudnica mniszka, poproch cetyniak, strzygonia choinówka, boreczniki i zawisak borowiec. Od wielu lat dużym problemem są szkodniki wtórne, które mają wpływ na stan sanitarny lasu. Zagrożenie ze strony pasożytniczych grzybów występuje głównie w drzewostanach na gruntach porolnych gdzie mamy do czynienia z huba korzeniową (drzewostany starsze), opieńką (uprawy i młodniki) oraz osutkami sosny. Na terenie nadleśnictwa dość dużym problemem są szkody ze strony zwierząt łownych stwierdzono na pow. ok. 2000 ha.

## **X. Gospodarka łowiecka**

W zasięgu terytorialnego działania nadleśnictwa jest 6 obwodów łowieckich. Pięć obwodów łowieckich (48, 69, 68, 74, 108) dzierżawionych jest przez 4 koła łowieckie. Obwód nr 57 stanowi OHZ RDLP Pile. Od 1 stycznia 1975 roku gospodarkę łowiecką w tym obwodzie prowadzi Nadleśnictwo Sarbia.

## **XI. Zagospodarowanie turystyczne**

Zdecydowaną większość lasów Nadleśnictwa Sarbia można zaliczyć do bardzo atrakcyjnych pod względem walorów przyrodniczych i krajobrazowych. Turystów przyciąga tu duży areał ciekawych lasów objętych różnymi formami ochrony z urozmaiconą rzeźbą i malowniczym krajobrazem. Wyznaczono trasy dwóch

szlaków pieszych i dwóch kajakowych. Lasy te są licznie penetrowane przez miejscową ludność oraz mieszkańców pobliskich miast w okresie zbioru grzybów i jagód. Na atrakcyjność terenów leśnych nadleśnictwa rzutuje dobrze rozwinięta infrastruktura turystyczna i komunikacyjna. Na terenie Leśnictwa Kruszewo znajduje się leśna ścieżka dydaktyczna długości ok. 5,2 km. Na trasie ścieżki znajduje się 12 barwnych tablic przybliżających zagadnienia gospodarki leśnej.

Wykonali:

mgr inż. Damian Szcześniak – Zastępca Nadleśniczego,

mgr inż. Michał Krzysztofik – Instruktor Techniczny.